

Arbeidsmigranten van harte welkom in de land- en tuinbouw

Arbeidsmigranten van harte welkom; huisvestingslocaties urgent probleem

Arbeidsmigranten zijn van harte welkom bij agrarische werkgevers in de land- en tuinbouw in de Provincie Noord-Brabant. Veel agrarische ondernemers bieden tijdelijk én vast werk aan een grote groep arbeidsmigranten. Niet alleen voor oogst- en teeltgerelateerde werkzaamheden in de seizoenen, maar steeds vaker ook voor (leidinggevende) werkzaamheden jaarrond in de glastuinbouw, dierhouderij, fruitteelt en vollegrondstuinbouw. Arbeidsmigranten zijn van harte welkom en zijn noodzakelijk om in de arbeidsbehoefte in alle sectoren van de land- en tuinbouw in Noord-Brabant te voorzien.

De inzet van arbeidsmigranten in de agrarische sector is niet meer weg te denken. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de economische groei en welvaart in Noord-Brabant. Het is daarom van groot belang, en ondernemers realiseren zich dat terdege, dat agrarische werkgevers investeren in het aantrekken, behouden en ontzorgen van arbeidsmigranten die voor hun bedrijf komen werken. Daarom steken agrarische werkgevers steeds meer tijd en middelen in het begeleiden en ontzorgen van arbeidsmigranten bij bijvoorbeeld het afsluiten van een zorgverzekering, vervoer van en naar het thuisland, inschrijving en contacten met de gemeente, scholing én huisvesting.

De laatste jaren is het aantal arbeidsmigranten in Noord-Brabant fors toegenomen. Niet alleen in de land- en tuinbouw, maar ook de zorg, industrie en logistiek maken veel gebruik van arbeidsmigranten. De ZLTO verwacht, mede gezien de krapte op de arbeidsmarkt van dit moment, dat het aantal arbeidsmigranten de komende jaren verder toeneemt.

Dit geeft een forse druk bij alle werkgevers in alle sectoren om op dit moment te voorzien in adequate huisvesting en voldoende

huisvestingslocaties. De ZLTO voorziet verder dat in de nabije toekomst, de huisvesting van arbeidsmigranten een nog grotere uitdaging wordt.

Een integrale doelgerichte aanpak én regie op het vraagstuk arbeidsmigranten en specifiek huisvesting

is dringend noodzakelijk. ZLTO vindt het van groot belang dat overheden een duidelijke en uniforme visie op het belang van arbeidsmigranten en huisvesting met een passend en duidelijk regelgevingskader ontwikkelen. Bovendien doet ZLTO een dringend beroep op de Provincie Noord-Brabant om samen met alle belanghebbenden te zoeken naar goede huisvestingsoplossingen passend bij de behoefte van arbeidsmigranten en werkgevers.

Arbeidsmigranten zijn van harte welkom; beschikbare en adequate huisvestingslocaties een urgent probleem! Integrale aanpak noodzakelijk.

Belangrijke verantwoordelijkheid voor werkgevers; belemmeringen wegnemen

ZLTO constateert dat er een grote opgave en verantwoordelijkheid ligt voor werkgevers om arbeidsmigranten adequaat te huisvesten gedurende de periode dat zij in Nederland verblijven om te werken. Agrarische werkgevers zijn zich daar terdege van bewust en willen hier graag aan meewerken, maar worden belemmerd door wettelijke regels, stroperige procedures of gebrek aan beleid, visie of medewerking op verschillende niveaus. ZLTO vindt dat belemmeringen moeten worden weggenomen en het vraagstuk 'arbeidsmigranten' moet vanuit een integrale visie worden bekeken met meer aandacht voor het huisvestingsperspectief.

Het grote probleem is om voldoende locaties voor huisvesting van arbeidsmigranten te organiseren.

Arbeidsmigranten komen om verschillende redenen naar Nederland om te werken in de land- en tuinbouw en hebben daarbij verschillende behoeftes qua huisvesting gekoppeld aan de lengte en de doelstelling van het verblijf in Nederland. Arbeidsmigranten die voor tijdelijk werk in de seizoenen (bijvoorbeeld steken van asperges, pluk van aardbeien, komkommers of tomaten of pluk van appels en peren) naar Nederland komen hebben vooral behoefte aan passende tijdelijke (short stay) huisvesting van goede kwaliteit, dichtbij het werk, zonder veel reistijd en -kosten en voorzien van adequate faciliteiten tegen een schappelijke prijs. Huisvesting op het erf van agrarische werkgevers voldoet hier uitstekend aan. Arbeidsmigranten die voor een langere periode willen en kunnen werken in Nederland hebben behoefte aan meer woonkwaliteit en meer zelfstandige woonvormen waar zij voor langere tijd kunnen verblijven (mid-stay). Arbeidsmigranten die, veelal na een aantal jaren op en neer reizen en besluiten om in Nederland te blijven, willen graag doorstromen naar het reguliere woonaanbod in de huur- of koopsector (long stay).

Agrarische werkgevers nemen verantwoordelijkheid

Agrarische werkgevers nemen hun verantwoordelijkheid. In het voorjaar van 2018 zijn met de vakbonden afspraken gemaakt om de kwaliteit van huisvesting van arbeidsmigranten op een hoger niveau te brengen. In de cao's open teelten en glastuinbouw staan normen waar tijdelijke en permanente huisvesting van arbeidsmigranten aan moet voldoen. Deze normen zijn afgeleid van de blauwdruk uit 2012 die onder leiding van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is vastgesteld met woningcorporaties, gemeenten, ministerie, vakbonden en de agrarische sector. Daarnaast is de ZLTO met veel gemeenten in gesprek over het arbeidsmigranten-vraagstuk. De ZLTO constateert dat veel gemeenten wel aandacht hebben voor het vraagstuk arbeidsmigranten, maar onvoldoende actief zijn op dit onderwerp en nauwelijks visie en beleid hebben en het economische belang van arbeidsmigranten voor de gemeente en regio onderschatten.

Normen voor kwaliteit van huisvesting arbeidsmigranten in agrarische cao's vastgelegd.

De noodzakelijke inzet van arbeidsmigranten stelt werkgevers nu en in de komende jaren voor grote uitdagingen om bestaande en nieuwe locaties voor het realiseren van goede huisvesting te ontwikkelen passend bij de behoefte en verblijfstijd in Nederland. Steeds meer agrarische werkgevers nemen hiervoor initiatieven en ontwikkelen op of nabij hun bedrijf nieuwe huisvesting voor arbeidsmigranten. Werkgevers nemen daarmee hun verantwoordelijkheid, maar worden maar zeer beperkt ondersteund.

Knelpunten huisvesting arbeidsmigranten moeten worden opgelost

In toenemende mate ondervinden agrarische werkgevers tegenwerking bij het organiseren en realiseren van huisvesting passend bij de verblijfsbehoefte van de arbeidsmigranten. Het meest belangrijke en urgente knelpunt is het gebrek aan voldoende locaties (bestaande én nieuwe) om goede en adequate huisvesting te realiseren passend bij de verblijfsbehoefte van de arbeidsmigrant. Bovendien ontbreekt het op gemeentelijk en regionaal niveau aan visie en beleid aan uniforme regels bij het realiseren van huisvesting. Dat zorgt voor willekeur en geeft agrarische werkgevers geen duidelijk kader waarbinnen zij kunnen handelen.

Verder is er gebrek aan visie en beleid op het arbeidsmigrantenvraagstuk in termen van economische bijdrage, maatschappelijke bijdrage en huisvesting. Veel gemeenten komen bijvoorbeeld pas in actie om visie en beleid te ontwikkelen op basis van signalen en vaak ook als gevolg van 'vermeende overlast'. In de visie wordt veelal de toegevoegde waarde van de arbeidsmigrant wel onderkend, maar wordt het arbeidsmigranten-vraagstuk vooral bekeken vanuit het integratieperspectief en niet vanuit een integraal perspectief waarin breder wordt gekeken dan alleen integratie. Ook wordt nauwelijks de dialoog gezocht met ondernemers over wat zij nodig achten en waar hun behoefte ligt.

Benader arbeidsmigrantenvraagstuk vanuit integraal perspectief.

De ZLTO constateert voorts een gebrek aan visie op en medewerking om samen met agrarische werkgevers te werken aan oplossingen voor het realiseren van huisvestingslocaties. Agrarische werkgevers willen goede huisvestingslocaties realiseren maar ontmoeten bij het realiseren van plannen of aanpassing van bestaande huisvesting veel weerstand en belemmeringen.

Tot slot blijft de beschikbaarheid van locaties om huisvesting te realiseren een groot en urgent knelpunt. Voor agrarische werkgevers is het van belang dat zij huisvesting kunnen realiseren op basis van de verblijfsbehoefte van de arbeidsmigranten. Het gaat daarbij om tijdelijke huisvesting in de seizoenen en om huisvesting voor langdurig, maar niet permanent verblijf voor wisselende groepen arbeidsmigranten. Agrarische werkgevers willen deze huisvesting inclusief goede voorzieningen graag realiseren dichtbij het werk op het eigen erf.

Integrale visie, aanpak én regie noodzakelijk op huisvesting arbeidsmigranten

De ZLTO ziet de volgende oplossingsrichtingen:

- Neem regie om passende huisvesting op passende locaties te ontwikkelen passend bij de behoefte van de arbeidsmigranten op passende locaties voor de langere termijn. Overheden, werkgevers en maatschappelijke organisaties moeten de handen ineenslaan om een goed verblijfs- en woonaanbod te ontwikkelen voor arbeidsmigranten die vooral tijdelijke huisvesting nodig hebben.
- Stel een provinciale 'Stuurgroep Huisvesting Arbeidsmigranten' in (provincie, gemeenten, werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties, andere belanghebbenden) met als taak om oplossingen aan te reiken en te bevorderen die bijdragen aan het opheffen van knelpunten bij het huisvesten van arbeidsmigranten en die prestatieafspraken kan maken die leiden tot versnelling en flexibilisering van bestaande en nieuw te realiseren huisvesting.
- Benoem een 'bestuurlijk trekker/aanjager huisvesting arbeidsmigranten' met mandaat en gezag die provincie-breed regie pakt en activiteiten ontwikkelt in samenspraak met alle belanghebbenden om in de Provincie Noord-Brabant oplossingen te creëren voor het vraagstuk huisvesting arbeidsmigranten.
- Creëer samen met gemeenten planologische ruimte om het urgente tekort aan huisvestingslocaties op de korte termijn aan te pakken. Geef ruimte en opdracht (in aantallen) aan gemeenten om meer huisvestingslocaties te (laten) ontwikkelen voor huisvesting van arbeidsmigranten in samenspraak met werkgevers.
- Bevorder eenheid in visie en beleid van gemeenten inclusief handhaving, maar zorg er ook voor dat er maatwerk op bedrijfsniveau mogelijk is. Versnel de procedures van aanvraag tot en met afgifte vergunning voor realisatie van nieuwe en aanpassing van bestaande huisvestingslocaties.
- Bekijk of herbestemming van leegstaande en vrijkomende (agrarische) locaties voor huisvesting van arbeidsmigranten mogelijk is onder de voorwaarden van draagvlak in de omgeving én zonder belemmeringen voor bestaande (agrarische) bedrijven.

Handen ineen en gezamenlijk aan de slag voor arbeidsmigranten.

Contact en meer informatie

Bij vragen of meer informatie kunt u contact opnemen met ir. H.J.H. Koehorst (ZLTO) via hans.koehorst@zlto.nl of 06 – 21 21 24 23.